

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Sovražniki ljudstva.

Sovražniki ljudstva delujejo v zadnjem času na to, kako bi uničili moč krščanskega ljudstva, da bi potem z njim toliko lažje gospodarili. Svobodomiselno židovstvo in njegove tajne framaonske družbe so dokazale, kako nesrečno delujejo v vsem našem gospodarskem in duševnem življenju.

Zdaj so izmislili ti zarotniki nov napad. Sovražniki, ki se imenujejo „reformatorji (spreminjevalci) zakona“, hočejo 1. da se sme katoliški zakon razvezati vsak čas in da vsak zakonski sme zapustiti drugega in poročiti se potem na novo, 2. da bo vsak čas mogoč zakon med židi in kristjani, dočim se sedanja postava protivi takemu zakonu.

Kake posledice bi nastale, ko bi sovražniki dosegli svoj cilj? Lahkomiselni porok bi bilo vsak dan več, ker nič ne bi oviralo zakonskih, raziti se po osmih dneh. Otroci bodo izročeni pri takem spreminjanju zakonov najbolj nestalni usodi, prišli bodo v tuje roke, na občine, v reje itd.; kolikor več dece pride skupaj iz raznih zakonov, toliko slabša bo njih vzgoja. Bolj pogosto kakor sedaj bo en zakonski zapustil drugega, da more skleniti novo navidezno bolj ugodno poroko; posebno bodo trpele pri tem nesrečne zapuščene žene, ki bodo tolikokrat prevarjene. Starejša žena se ne bo mogla zanašati na varstvo postave in s tem bo pahnjena v bridko nesrečo. V vseh deželah, v katerih so bile uvedene take postave, kakoršnih si želijo „reformatorji zakona“, pokazale so se kmalu te nesrečne posledice: število uničenih družin je postajalo vedno večje, vzgoja otrok se je zelo poslabšala v nešteti

družinah na škodo države in skupnosti, ker stariši so se poročali 4, 5, da tudi 10krat.

Res je, ta ali oni mož, ta ali ona žena trpi vsled sedanje postave, ki brani skleniti nov zakon katoliških zakonskih, dokler živi drugi del, ko je doti ni zakon nesrečen. Take pomilujemo. Nespametno pa bi bilo, opustiti zavoljo posameznih slučajev bolj važno splošno dobro.

Razsodni ljudje tudi onih držav in verskih izpovedanj, ki dovoljujejo razvezljivost zakona, so se vedno izrekli proti takim postavam, kakoršne hočejo takozvani „reformatorji zakona“. Tako je rekel veliki angleški liberalni državnik Gladstone, ki ni bil katoličan: „Ločitev zakona in dovoljenje nove poroke uničuje popolnoma družino“. — Predsednik severoameriške republike, Theodor Roosevelt, protestant, sodil je po posledicah tolikih ločitev v Ameriki: „Če se sme zakon lahko ločiti, je to poguba naroda, prokletstvo družbe, nevarnost družine, vir nesreče za poročene in nagib k nevarnosti — strašno za možke, še bolj strašno za žene“. Na sličen način se je izrazil pravoslovec Savigny, tudi protestant, in mnogi drugi učenjaki in prijatelji ljudstva. Ti dalekovidni možje, kojih važnost bodo priznali pač tudi takozvani „reformatorji zakona“, so ožigosali razvezljivost zakona kot veliko škodo družine in dali s tem našim zakonskim postavam najboljše spričevalo. In mi naj bi bili tako nespametni ter spremenili dobre postave s slabimi?

Ali se moremo odreči — dokler smo kristjani — besed Jezusa Kristusa, ki uči: „Kdorkoli odpusti svojo ženo in vzame drugo, ta stori na njej prešestvo“. (Mark 10, 11.) Ali se moremo odreči naukov apostola narodov: „Poročenim pa zapovedam ne jaz,

temveč Gospod, da se žena ne loči od moža; če se je ločila, naj postane neporočena ali pa naj se pomiri z možem“ (1 Kor 7, 10, 11) in zopet: „Žena, ki stoji pod možem, je vezana na postavo, dokler živi mož; če pa mož umre, je prosta od postave moža, tako da ni prešestnica, če se pridruži drugemu možu“. (Rimlj. 7, 2 itd.)

Iz teh jasnih besed je razvidno, da je razvezljivost zakona proti krščanskim naukom, in da niti cerkvena oblast ne more razvezati pravno obstoječega zakona, kakor ga tudi dejanski ni nikoli razvezala.

Katoličavi! Branite se proti temu napadu, ki je velika nevarnost za svetišče naše hiše, za pravno in narodno moč našega ljudstva. Stopite torej v pogovor z onimi poslanci, ki niso postali že sužnji sovražnikov naroda in zahtevajte od njih na političnih zborovanjih, v javnih pismih in zasebno, naj skrbijo za postavno varstvo katoliškega zakona. Delujte povsod in pojasnite napad, s katerim se proti krščanskemu ljudstvu bojuje.

Proč z „reformerijo zakona“, ki ni nič drugega, kakor kruta postava svetih družinskih vez. Narod hoče nerazvezljivi zakon, varstvo družin, mladostae vzgoje in pravne moči!

Politični ogled.

Državni zbor. Vladni predlog o zavarovanju zasebnih uradnikov se je sprejel. Pri razpravi o vladnem predlogu, da se pri prodaji hmelja označi kraj pridelovanja, je govoril slovenski poslanec Berk s proti predlogu, ker bo s tem samo žatskemu (češkemu) hmelju poskočila cena, drugim hmeljem pa, ki še nimajo tako slovitega imena, pa bo cena padla. Vkljub temu se je sprejel vladni predlog. Vsenemci so vložili predlog zaradi slovenske slavnosti

LISTEK.

Za križ in svobodo zlato!

Balkanska povest. Spisal I. V. Starogorski.

(Dalje.)

„Kako se zoveš?“

„Glišo!“

Osvinbeg ga ostro pogleda in nekoliko pomolči.

„Ti veš toraj, kako bi zajeli ničvredno svojat?“

„Vem, mogočni beg! In če hočeš, te popeljem v tisto gnezdo tako skrivno, da ne vzleti noben jastreb.“

„Ali ti je verjeti, gjaur? Vam ni veliko verovati!“

„Ako hočeš, effendi“, odvrne drzno Gliša.

„Zakaj bi pa hodil sem, če bi lagal?“

„Če je resnica, kar praviš, služiš Alahu in on ti brez dvombe podeli, da boš gledal velikega preroka. Pa tudi jaz te obdarim! Na, tu imaš za sedaj!“

Glišo spravi vrženo mošnjo in odide.

Osvinbeg da poklicati Holubana. Ako je bil vesel in svest, da se mu spolni, kar želi, je rad govoril z njim in mu razodeval načrte. Holubanu pove, kar je sklenil.

„Nad Slavišo?! — Da nam osmeci glave ali pa nas natakne na kolce!“

„Brezdvojno, ako bi šli, kakor slepe miši. Ali on je v naših rokah! Dobil sem človeka, ki ve skrivno pot do gnezda!“

Holubanu šine misel v glavo. Kaj, ko bi se sedaj polastil Kosenke. Razmišljal je že, kako bi se je polastil.

„Effendi, nekaj bi prosil tvoj hlapec“, se prikloni pred njim.

„Govori, poslušam te!“

„Daj mi nekaj ljudi! Združim se potem tako s teboj!“

„Čemu jih rabiš?“ poizveduje radovedno beg.

Holubana je jezilo to vprašanje. Ker ga je pa Osvinbeg radovedno gledal, reče:

„Imam hurisko, pa mi jo hoče požreti volk. Da bi ga raje mati ne rodila!“

„In ti bi jo rad odnesel?! — Je lepa?“ Sili Osvinbeg in oči se mu zasvetijo.

„Za tvoje psa, effendi, je lepa! Za te pa ni velike vrednosti. Ti si poiščeš še lepših.“

„Nú, nú,“ zamomlja beg. Dopadlo se mu je Holubanovo govorjenje. „Pa vzemi, kolikor jih rabiš za svojo golobico!“

„Na ženske ni treba cele tolpe! Le par mož, da lažje pobegnem, če bi me zasledovali vstaši.“

„Da se ti ne zgodi, kakor Ozrinbegu!“ je zaklical Osvinbeg.

Holuban je odšel še tisto popoldan, da ugrabi s silo in s silo prisili sree devojke do ljubezni.

V Rudskih planinah, v onem nepristopnem zavetišču beguncem in trdnjavi vstašev, je mislil Glišo, izdajica, pogasiti svoje maščevalne strasti v krvi nesrečnikov, ki že itak niso imeli družega, kakor nebo nad seboj in golo življenje. Selce je vasica, oddaljena kake tri ure od mesta Tetovo. Tu bi moral počakati Holubana Osvinbega. Begu se

ni mudilo in odrinul je še le drugi dan zvečer, odkar je odšel Holuban. Sicer je čez Rečico in Saleš bližje v Rudoke planine, vendar je Osvinbeg napravil ta ovinek, da se hitreje snide s Holubanom. Pa tudi sedaj je hodil počasi in napadal drage vasi. Radoveden je bil, kakšno hurisko je našel njegov služabnik. Ako je lepa, mu je ne da. Hlapcem se ne spodobi imeti lepših ženk, kakor gospodu.

Vrh tega se je pollašal čuden nemir Osvinbega. Pred oči mu je silila podoba Ozrinbega, nad katerim se je znosila roka vstašev. Ali je slutil kaj slabega, ali je trepetal pri spominu na groznega Slavišo? Nikdo še ni vgnal tega človeka! Vse je strl, ali pa zginil sredi čet, da nikdo ni vedel kako in kam. Mnogi so pravili, da je neranljiv, da se lahko napravi nevidnega. Celo, da ga sam Alah čuva, dasi niso mogli umeti, kako se naj potegne Alah za nevernega gjaura, ki mori njegove častilce. Kaj, ko bi bil ta pohod zadnji za bega? Ta misel ga je vznemirjala. Po drugi strani mu je pa samoljubje zapeljivo šepetalo in mu obljubljevalo zlate čase in sedež paše. — In če ga vjameš, postaneš nesmrten!“ mu je šepetalo.

Bližali so se proti Selcem. Zamudili so se za pol dneva. Holuban bo že čakal nestrpno...

V tem pribiti nekdo od prednje straže, preplašen in znojen.

„Alah, kaj je?“ ga sprejme beg z namršeni obrvi.

„Vse je mrtvo, jasnost,“ de stražnik.

„Kdo?“

„Ljudje, katere si dal Holubanu! Vsi leže stegnjeni po tleh in kri se je že scesdla!“

